

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ
SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Admiterea 2021 - Academia de Administrare Publică suprasolicitată la studii superioare de master

Numărul impunător din acest an de candidați la studiile superioare de master de la Academia de Administrare Publică constituie un argument forte al imaginii instituției ca fiind una de elită, de unic profil de pregătire a specialiștilor de înaltă calificare pentru serviciul public al țării și nu numai. După cum avea să menționeze în cadrul ședinței Comisiei de admitere de finalizare a concursului de admitere - 2021 rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar: „Academia de Administrare Publică este una dintre cele mai solicitate instituții de învățământ superior din țară, concursul de admitere pentru ocuparea unui loc cu finanțare bugetară fiind de 1,7 persoane/loc. Pentru cele 200 locuri stabilite prin comanda de stat au concurat peste 350 de candidați”.

Aceste rezultate au fost înregistrate și ca o pregătire minuțioasă și bine gândită pentru concursul de admitere, în care au fost implicați reprezentanții decanatului Academiei, ai catedrelor, fiind trimise scrisori de informare către organele de

stat, autoritățile publice, altor instituții publice. În mare măsură, la Academie a fost desfășurată și o amplă activitate publicitară în mass-media. În acest context, vom menționa spoturile publicitare difuzate de IPN „Teleradio-Moldova” și, în special, interviul dlui prorector al Academiei, dr. conf. univ., Sergiu PALIHOVICI, la emisiunea „Miezul Zilei” de la Moldova-1. La fel, membrii Comisiei de admitere, formată prin ordinul rectorului, au asigurat comunicarea permanentă cu publicul interesat pe întreaga perioadă de admitere. De menționat, că în procesul de informare a candidaților la studii s-au implicat mult absolvenții Academiei și actuali masteranzi care au utilizat, în acest sens, rețelele de socializare și au participat la înregistrarea spoturilor.

Dar aș menționa aici și faptul că imaginea Academiei de Administrare Publică, ca unica instituție cu specificul de pregătire a cadrelor înalt calificate, este promovată permanent prin diverse manifestări științifice din cadrul Academiei, precum ar fi Conferințele științifico-

practice internaționale, Mesele rotunde, alte foruri științifice, pe plan național și internațional.

La un nivel înalt a fost desfășurat și concursul de admitere. În condițiile situației epidemiologice, candidații au depus dosarele la Comisie în regim online, ele fiind verificate minuțios de membrii Comisiei. Dosare au depus candidații delegați de la autoritățile și instituții publice centrale și locale, precum și din alte domenii – relații internaționale, sectorul economic etc. O tradiție pentru Academie a devenit includerea probei scrise – Scrisoarea de motivare care a constituit elementul specific al procedurii de selectare.

Candidații au depus cereri la cele 6 programe de master: *Teoria și practica administrației publice – mas-*

realizat în baza principiilor accesibilității, competitivității, meritocrației și transparenței, fiind realizată în baza mediei de concurs, care a fost formată din media generală din diploma de studii de licență sau echivalentă și nota atribuită de Comisia de evaluare a scrisorii de motivare.

De menționat, că admiterea la studii la Academie ca și în toată țară, s-a realizat în condițiile cauzate de pandemia COVID 19, fiind strict respectate măsurile de protecție antiepidemică.

La ședința, desfășurată online pe 12 august, Comisia de admitere a aprobat lista candidaților care au promovat concursul la cele 200 de locuri oferite de comanda de stat. În aceeași zi lista persoanelor admise a fost plasată pe pag. web a Academiei.

ter științific, și Administrare publică, Management, Relații internaționale, Anticorupție, Drept public – master de profesionalizare.

La selectarea candidaților s-a ținut cont de specificul Academiei și s-a

Vitalie CAZACU,
secretar responsabil al
Comisiei de admitere,
doctor în economie,
conferențiar
universitar, AAP

**Academia de Administrare Publică continuă admiterea prin contract la studii superioare de master – ciclul II.
Detalii aflați din pag. 3.**

O nouă Alianță academică București – Chișinău (Aa.B-C): SNSPA, Universitatea de Stat din Moldova și Academia de Administrare Publică din Chișinău

Reprezentanți ai conducerii Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative (SNSPA), Universității de Stat din Moldova (USM) și Academiei de Administrare Publică din Chișinău au participat, recent, la prima întâlnire care a avut ca scop consolidarea cooperării între cele trei instituții de învățământ superior de prestigiu din România și Republica Moldova pentru atingerea unor obiective noi și orizonturi ambițioase, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

Subiectele abordate în cadrul primului dialog, desfășurat online, între cele trei universități, au vizat perspectivele colaborării în vederea constituirii unei noi Alianțe academice București – Chișinău (Aa.B-C), care are ca obiectiv principal dezvoltarea capacității administrative și a resurselor umane, implementarea de proiecte strategice, de cercetare și formare, cu finanțare europeană.

La discuții au participat: prof. univ. dr. Iordan Gh. Bărbulescu, Președintele Senatului SNSPA, prof. univ., dr. Remus Pricopie, rectorul SNSPA, conf. univ., dr. Igor Șarov, rectorul Universității de Stat din Moldova, prof. univ., dr. hab. Oleg Balan, rectorul Academiei de Administrare Publică din Chișinău, alături de prorectori, decani și cadre didactice din cele trei universități.

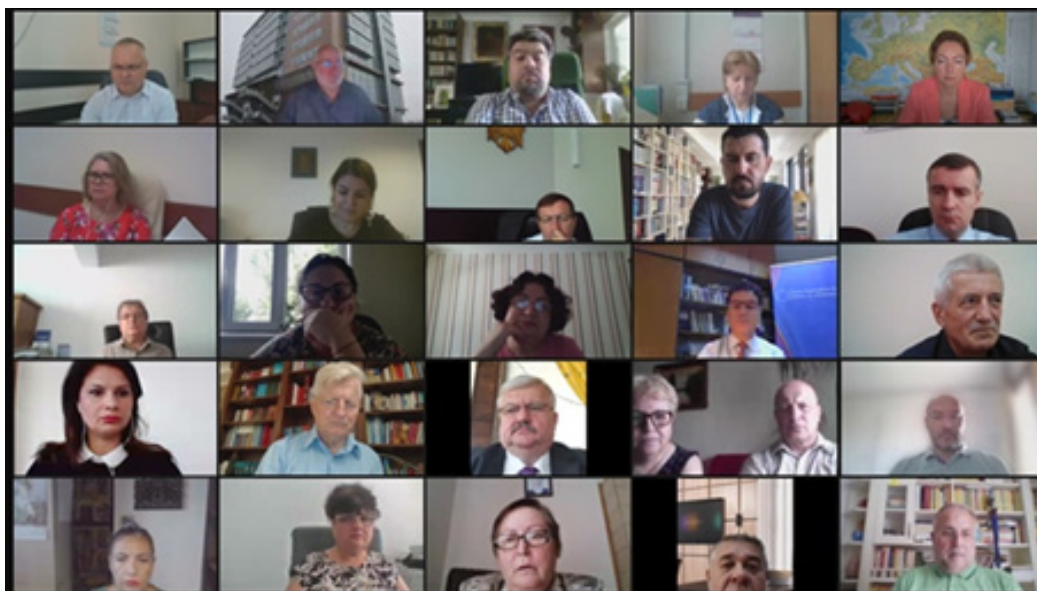
„Poziția de lider a USM pe piața educațională din Republica Moldova ne obligă la atingerea unor noi performanțe, cuantificabile în competențele și abilitățile practice ale studenților și absolvenților noștri. În acest sens, colaborarea cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA), cu o experiență bogată în pregătirea cadrelor din do-

meniul politicilor publice și a gestionării administrative din România este foarte importantă. Alianță academică Chișinău-București între Universitatea de Stat din Moldova, Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București și Academia de Administrare Publică din Chișinău ne face încredători în constituirea unor echipe mixte competente capabile să inițieze și să deruleze un șir de proiecte vitale pentru societatea românească din stânga Prutului: obținerea

inter-universitare, participarea în consorții, dezvoltarea programelor de mobilitate academică, inițierea unor programe de studii comune, realizarea proiectelor de cercetare comune etc.

Aceste obiective ni le-am trasat, trecând la o etapă nouă de dezvoltare a relațiilor de parteneriat pe care Academia de Administrare Publică le are atât cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București, cât și cu colegii noștri – Universitatea de Stat din Moldova.

dova. Misiunea noii alianțe academice București – Chișinău este „Gândire strategică. Acțiune pragmatică”. Agenda comună, stabilită în cadrul acestei prime întâlniri pentru perioada următoare, se aliniază perfect strategiei de dezvoltare a SNSPA, membră a alianței universitare europene CIVICA. Ne dorim ca prin această cooperare academică, între SNSPA, Universitatea de Stat din Moldova și Academia de Administrare Publică din Chișinău, să creștem capacitatea de a candida împreună

finanțarilor necesare pregătirii specialiștilor pentru a acoperi deficitul de cadre în administrația centrală și cea locală, elaborarea politicilor publice la standardele de calitate ale UE etc.”, a declarat rectorul Universității de Stat din Moldova, conf. univ., dr. Igor Șarov.

„În condițiile internaționalizării învățământului și sporirii mobilității cunoștințelor, integrarea plenară în circuitul internațional este o prioritate de dezvoltare a fiecărei instituții superioare de învățământ, iar acțiunile de perspectivă trebuie axate pe valorificarea parteneriatelor

Salutând constituirea noii alianțe academice București-Chișinău, suntem convinși, că de comun, vom reuși să ne sporim capacitățile de a fi competitivi în noile condiții ale mediului educațional, dar și să deplasăm accentul spre acțiuni axate pe calitate”, a menționat rectorul Academiei de Administrare Publică din Chișinău, prof. univ., dr. hab. Oleg Balan.

„Această colaborare este o continuare firească a proiectelor anterioare, demarate de SNSPA de-a lungul timpului, în parteneriat cu instituții de învățământ superior din Republica Mol-

cu succes la instrumente de finanțare europene și internaționale, astfel încât să demarăm cât mai curând proiecte comune, finanțate de Uniunea Europeană, pentru a deschide noi oportunități tinerilor cercetători din Republica Moldova”, a susținut rectorul SNSPA, prof. univ., dr. Remus Pricopie.

Această alianță academică se bazează pe strânsele legături deja existente dintre instituțiile partenere și pe comunitatea de limbă, istorie, tradiții și cultură dintre România și Republica Moldova.

Sergiu VLĂDICĂ

În zilele de 12-13 august 2021, s-a desfășurat Conferința Internațională „Security and Stability at the Black Sea” (Securitate și Stabilitate la Marea Neagră), ediția a doua, organizată de Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța, România, în parteneriat cu Navy League of the United States. În cadrul conferinței au fost abordate aspecte ale securității, stabilității și cooperării în regiunea extinsă a Mării Negre, din domeniile: politic, economic și militar, având în vedere importanța geostrategică a zonei.

Un interes special a fost acordat identificării elementelor de coeziune și a modalităților eficiente de comunicare în mediul multietnic, multicultural și multiconfesional specific arealului balcano-pontic.

La eveniment, Academia de Administrare Publică a fost reprezentată

de către prorectorul AAP, Sergiu Palihovici, doctor, conferențiar universitar, cu comunicarea „Republica Moldova și securitatea la Marea Neagră”, în cadrul căreia au fost abordate principalele provocări ale securității

interne și externe cu care se confruntă țara noastră, în contextul promovării intereselor naționale în regiunea extinsă a Mării Negre, dar și a unor aspecte ce țin de politica externă de coeziune în promovarea dezideratelor

de integrare europeană prin prisma participării în cadrul organizațiilor și mecanismelor de cooperare la Marea Neagră.

Cor. F. P.

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

CONTINUĂ ADMITEREA PRIN CONTRACT LA STUDII SUPERIOARE DE MASTER - CICLUL II

Programe de master:

„Administrare publică”,
„Drept public”
„Anticorupție”
„Management”
„Relații internaționale”

Studiile se realizează:

la învățământ cu frecvență - 1,5/2 ani
la învățământ cu frecvență redusă - 2,0/2,5 ani

Actele necesare:

Diploma de licență sau echivalentă
și suplimentul (în original și o copie);
Buletinul de identitate;
Curriculum Vitae
Cerere
Formular de înscriere

Actele pot fi depuse:

- pe suport de hârtie la Comisia de admitere
- online (<http://aap.gov.md/ro/article/aplică-online>)
- la email: admiterea2021@aap.gov.md

SUNTEȚI AȘTEPTAȚI:

Luni – vineri: 8.30 - 17.00
pe adresa: str. Ialoveni, 100, mun. Chișinău,

Autobuz nr. 11, Troleibuz 35
Microbuz nr. 124, 190

tel. 022 28-48-48, 022 28-48-71
email: admiterea2021@aap.gov.md

Declarația de Independență la a 30-cea aniversare

*Un scurt istoric al mișcării noastre de eliberare națională, încununată cu Declarația de Independență din 27 august 1991, ne prezintă în continuare **Alexandru ARSENI, profesor universitar, doctor habilitat în drept constituțional, Deputat al Poporului Parlamentului de prima legislatură (1990-1994), Președintele Comisiei pentru Drepturile Omului și Relațiile Naționale, autorul Declarației Suveranității, Membru al Comisiei Constituționale, votantul și semnatarul Declarației de Independență, Cavaler al Ordinului de Onoare și al Republicii Moldova.***

Avântul societății, generat de acțiunile concrete ale mișcării de renaștere națională, soldat inițial prin rezoluția Marii Adunări Naționale din 27 august 1989 privind revenirea la grafia latină și legitimarea limbii române ca limbă de stat prin adoptarea Legii din 31 august 1989, apoi succesul în alegerile Parlamentului, în februarie-martie 1990, a forțelor naționale patriotice cu genericul „suveranitate” au marcat pașii pe care Parlamentul urma să-i întreprindă în practică.

Grație acestor premise social-politice era clar că urma de dobândit suveranitatea Republicii Moldova, fapt împlinit la 23 iunie 1990, obiectivele viitorului fiind incluse chiar în textul Declarației de Suveranitate, printre care separarea puterilor în stat, democratizarea societății, supremația Constituției, cetățenia republicană. Este evident că legile și hotărârile adoptate se înscriau în logica obținerii independenței. Cât de eșalonate și coerente erau aceste acțiuni?

Trebuie să menționăm, în primul rând, patriotismul Deputaților Poporului, competența și profesionalismul de care au dat ei dovadă în analiza și sinteza fenomenelor social-politice atât din interesul fostei Uniuni Sovietice cât și pe plan mondial. Despre aceasta ne vorbesc și actele adoptate de către Parlament în conformitate cu evoluția relațiilor sociale în devenire și perspectiva finalității lor.

Astfel, la 27 aprilie 1990, Tricolorul, prin lege constituțională a fost declarat nu nu-

mai Drapel Național dar și de stat. În luna mai al aceluiași an a fost modificat art.6 din Constituție, prin care s-a legitimat pluralismul politic, fiind abolită dictatura unui singur partid – partidul comunist.

La 23 iunie 1990, a fost adoptată Declarația de Suveranitate, proclamând supremația Constituției în raport cu actele unionale. Iar art.13 prevedea că Declarația servește ca temei juridic pentru încheierea noului Tratat Unional. În aceeași zi, a fost adoptată hotărârea Parlamentului prin care a fost declarat nul și neavenit abnițio pactul Rebbentrop-Molotov.

La 27 iulie 1990, Parlamentul adoptă hotărârea prin care s-a aderat la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificate Tratatul internațional din 16 decembrie 1966.

În septembrie 1990, se instituie, constituțional instituția de Președinte al Republicii Moldova și este ales șeful de stat. În noiembrie al aceluiași an, se adoptă constituțional stema de stat, autentică identității naționale a poporului.

În luna martie 1991, Parlamentul adoptă hotărârea în conformitate cu care Republica Moldova nu a participat la referendumul pentru păstrarea Uniunii Sovietice. Iar în luna iunie este adoptată Legea cu privire la cetățenie.

Ansamblul acestor acte normativ-constituționale au constituit baza juridică pentru adoptarea Declarației de Independență.

Astfel, adoptarea Declarației de Independență din 27 august 1991 și a Imnului de stat „Deșteaptă-te româ-

ne” sunt rezultatul evoluției relațiilor sociale, pe care Deputații Poporului le-au materializat prin acte normative, adoptate coerent, ce confirmau legalitatea și legitimitatea lor sub aspectul dreptului constituțional și al dreptului internațional public.

S-a mers pe pași foarte clari, fără multe dezbateri privind Declarația de Independență. Însuși Moscova ne-a acordat prin acea lovitură de stat, carte blanche, mai ales, că noi aveam deja adoptată în 1990 Declarația de Suveranitate, având toate temeiurile de a ne declara Independența legal. În Declarația de Independență sunt expuse toate argumentele, toate premisele de a ne declara Independența față de Imperiul Sovietic care ne-a ocupat.

De altfel, în Declarația de Independență toate evenimentele istorice sunt expuse cronologic: 1775, 1812, 1939, 1940, 1989, 1990, 1991, toate ocupațiile fiind condamnate. Precum și ocupația rusească și cea sovietică, subliniindu-se faptul că Basarabia făcea parte legal în componența Regatului Român. S-a făcut referire în Declarație și la Pactul Ribbentrop-Molotov, astfel, Independența a fost declarată față de statul ocupant. Sunt două situații cu statut juridic diferit aparte, pe care mulți nu vor să înțeleagă - Țările Baltice și Basarabia. Țările Baltice au fost state independente, fiind ocupate de URSS. Ele și-au declarat din nou independența, având ca predecesor statele din perioada interbelică (Letonia, Estonia și Lituania), pe când teritoriul nostru a făcut parte din sta-

tul român unitar recunoscut internațional, când fusese ocupat de armata sovietică. Așa că, trebuie să înțelegem un lucru - Independența a fost proclamată față de imperiul de ocupație pentru a reveni pe căi juridice cu drept intern și internațional la reunificarea națională și teritorială a românilor și, în acest context, ar fi trebuit să marcăm acest act istoric - 30 de ani de Independență – ca un pas de interes național pe calea reîntregirii neamului românesc.

Dar ce observăm noi acum la această dată, oricum însemnată în istoria noastră. Cu părere de rău, observăm o tergiversare a celor trasate în Declarația de Independență, de Suveranitate, în Constituție. Astfel, demnitatea omului, libera dezvoltare a personalității umane chiar dacă sunt stipulate constituțional, în mare parte, nu sunt asigurate real. Aici ne referim la fenomenul migrației, lipsa locurilor de muncă, salariul care nu asigură un trai decent etc. Nu s-au făcut progrese în consolidarea unității poporului – fundament al coeziunii statului, această palmă de pământ continuă să fie influențată de Moscova. Dar ultimele evenimente ne asigură noi perspective viitorului nostru. Poporul a ales cu o superioritate zdrobitoare noul Parlament, democratic și proeuropean, astfel fiind deschise posibilități reale de realizare a aspirațiilor pătrunse de spiritul și forța juridică a Declarației de Independență, ceea ce ne mobilizează în a făuri o societate umană democratică bazată pe respectul personalității umane și dezideratelor naționale.

Patria și Veșmântul, Aerul și Cântecul nostru etern: Limba Română

Limba mea e slava mea.
Biblia

Considerată în mod legitim „comoara” și piramida nemuririi noastre dintotdeauna, însăși „casa ființei” (după Heidegger...), Limba Română este „Patria noastră”, precum zicea altădată Nichita Stănescu, gândindu-se, desigur, și la destinul românilor despărțiți de români aproape ca nicăieri în lume.

Capturați și ținuți în mânghelele celor mai mari și tari, nu e ușor să scapi de sclavia lor imperială, însă „limba”, creația ei divină ne va ajuta, precum ne-a ajutat și până acum să trecem peste toate obstacolele/barierele artificiale construite de către cerberii străini și de acoliții acestora dintre noi nu de o zi și nu de-un an sau doi, ci de peste două veacuri bătute pe muchie.

Cele trei decenii de la Independență, 1991, încoace ne demonstrează că „lucrarea limbii” poate fi mai rodnică, dacă ar fi să funcționeze sistemic anumite planuri și acțiuni diverse și complexe activități socio-culturale de masă, inclusiv de festivități de amploare cu caracter pedagogico-instructiv nu o dată, ci măcar de patru ori pe an (o dată în anotimp...).

Necesarmente se impune de la sine o largă și intensă activitate a cuvântului scris, mai cu seamă a dicționarilor de toate domeniile intru a introduce treptat modul de a gândi românește și de a refuza totalmente practica sterilă a traducerilor din rusește care sunt o piedică serioasă în calea însușirii fluente a vocabularului sui-generis, a limbii în genere. Termenii odată intrați în uz pe orice cale (scrisă ori orală...), prind rădăcini în deprinderile și obișnuințele umane, favorizând/înlesnind în mare asimilarea lor mult mai profundă și firească.

Binevenite ar fi și tot felul de concursuri la radio și televiziune, în presă de practicare a unor dialoguri nu numai lingvistice, dar și literare, matematice, geografice, teologice, istorice și mistice cu tentă pedagogică întru însușirea și dezvoltarea metodelor și procedeelelor de atenuare, acumulare/dobândire a unor noi niveluri/orizonturi culturale în arta de a dialoga cu aplicare a gramaticii și stilisticii întru o mai bună stăpânire și reușită în exprimare.

Atunci abia ne vom convinge că munca are prețul ei deosebit care nu trebuie neglijat și este absolut firesc s-o ridicăm la rang de „examen” uneori, pentru că limba/limbajul tot timpul trebuie să meargă/să se afle în pas cu știința, cu avântul cultural epocal. Doar fluenta și firescul exprimării elimină din start artificialul, impune dinamismul interior și deschiderea către expresivitatea ca normalitate: să vorbim, să scriem și să gândim românește, toată ziua oriunde ne-am afla (la școală, la grădiniță, la fabrică, la uzină, în biserică, în gospodărie etc.).

În trei decenii orice străin, orice alolingv, orice om de oricare credință este în stare să învețe nu numai o limbă, ci chiar mai multe, ne învâța Friedrich Engels. Ar trebui anual să susțină toți un examen (scris și oral) la Limba Română întru a ieși din impasul lingvistic

rușinos, artificial impus de forțele oculte ale analfabetismului prosovietic. E timpul să facem lumină în toată casa „Limbii” și ființei noastre, e timpul să ne fie rușine că nu știm a vorbi, a scrie corect și fluent în Limba lui Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, a lui Alexei Mateevici, a lui Grigore Vieru și Victor Teleucă, autorul celebrei poezii „O altă limbă mai frumoasă nu-i”, a lui Liviu Damian, care s-a identificat cu „verbul” (Vezi volumul ce l-a consacrat „Sunt verb”).

Tudor PALLADI

Limba noastră cea română

Grigore Vieru

Sărut vatra și-al ei nume
Care veșnic ne adună,
Vatra ce-a născut pe lume
Limba noastră cea română.

Cânt a patriei ființă
Și-a ei rodnică țărână
Ce-a născut în suferință
Limba noastră cea română.

Pre pământ străvechi și magic
Numai dânsa ni-i stăpână:
Limba neamului meu dacic,
Limba noastră cea română.

În al limbilor tezaur
Pururea o să rămână
Limba doinelor de aur,
Limba noastră cea română.

Limba română popularizată în UTA Găgăuzia

Cunoașterea și utilizarea liberă a limbii române în atribuțiile de serviciu și în viața cotidiană este un exemplu elocvent al Bașcanului UTA Găgăuzia, Irina VLAH, pentru găgăuzi, dar și pentru majoritatea alolingvilor din Republica Moldova de a ști incontestabil limba de stat și care își împărtășește concepțiile în acest domeniu în interviul ce urmează.

CORRESPONDENTUL:
Vorbiți perfect limba română. Cum ați reușit să o studiați în scurt timp, având un program încărcat în funcția de Bașcan al UTA Găgăuzia?

Irina VLAH: Vă mulțumesc pentru apreciere! Dar, sunt încă departe de momentul în care voi putea afirma că vorbesc perfect limba română. Practic, zilnic, cu mici excepții, fac lecții de română, fie în ore foarte matinale, fie seara. Am avut norocul să cunosc o profesoară extraordinară și un om încredincios de limba română, care a acceptat să lucreze cu mine. Cu atât mai mult, profesoara mea se adaptează la posibilitățile mele. Deci, învățatul limbii române, în cazul meu, e o muncă de echipă.

COR.: Un exemplu relevant al avantajului de posedare a limbii române îl constituie stabilirea relațiilor de colaborare cu primăria mun. Iași, România. Ce prevede acest acord pentru UTA Găgăuzia?

I. V.: Am început să învăț limba română pentru a arăta un exemplu bun colegilor mei. Mai întâi, este limba oficială a Republicii Moldova. Apoi, în timpurile noastre, cunoașterea unei limbi este un mare avantaj personal. Cunoașterea lim-

bilor ajută la construirea relațiilor personale și deschide oportunități. În genere, învățatul trebuie să fie un proces continuu pe tot parcursul vieții, așa putem fi mai eficienți personal și mai utili societății.

Cât privește municipiul Iași, România, într-adevăr, am început să stabilim relații de prietenie cu acest municipiu și am avut norocul să-l cunoaștem pe dl primar Mihai Chirica, un om foarte prietenos și un manager talentat. Am rămas impresionați de viziunea dlui primar Chirica referitoare la evoluția orașelor, cum ar putea fi separate zonele industriale și dezvoltate spațiile verzi așa încât să poată fi crescută calitatea vieții. Sunt sigură că relațiile de prietenie cu

funcționează în regiune?

I. V.: Am început implementarea programului de educație multilingvă în grădinițe și acumulăm experiența necesară pentru extinderea lui în toate instituțiile educaționale. Inițiativa noastră e susținută de părinți și asta ne bucură. Între timp, cu suportul Guvernelor României și al Moldovei, construim un bloc nou de studii pentru liceul cu studiere în limba română „Mihai Eminescu” din Comrat. Avem insuficiență de locuri în acest liceu și acest fapt confirmă intenția copiilor noștri, dar și a părinților lor, de a învăța limba română. În acest context, aș sublinia că în autonomia găgăuză, ca și în restul Republicii Moldova, trebuie asigura-

municipiul Iași vor evolua rapid și îl așteptăm cu drag pe dl primar Chirica în Găgăuzia, când vom defini dimensiunile de colaborare și acțiunile concrete. Avem multe de învățat de la colegii din Iași și suntem gata să învățăm.

COR.: Cum este organizat procesul de studiere a limbii române în UTA Găgăuzia, ce instituții de învățământ cu predate în limba română

te condiții optime pentru studierea limbii române. Iar vorbind, în ansamblu, voi menționa că obiectivul nostru, la general, e să oferim posibilitate copiilor noștri să cunoască perfect, cel puțin, trei limbi: limba găgăuză, limba română și limba rusă.

COR.: Care sunt perspectivele de studiere a limbii române în teritoriu?

I. V.: Atunci când un subiect social nu este politizat

și radicalizat, poate fi determinat un progres rapid și firesc. Cu regret, pe tot parcursul independenței Republicii Moldova, clasa politică a „reușit” să politizeze orice subiect și să-l transforme în temă de conflict social. Ne-am pomenit cu o societate dezbinată și extrem de polarizată politic.

Noi evităm implicarea în conflictele politice și credem că acestea trebuiesc oprite. Dacă pretindem că, construim un stat democratic, atunci trebuie să aplicăm practicile democratice. Să respectăm părerile diferite și să nu le atacăm. Să conștientizăm că unicul instrument democratic este dialogul și identificarea compromisului. Să respectăm oponentii și să nu-i tratăm ca pe dușmani. Am repetat în mai multe rânduri o frază a președintelui SUA Obama: „Democrația solicită compromis chiar și atunci când ai 100% dreptate”. Cred că această înțelepciune trebuie învățată și înțeleasă de politicienii moldoveni. Nimeni dintre ei nu este purtătorul unui adevăr suprem.

Fiecare lider are misiunea de a uni oamenii în jurul unor idei și proiecte de dezvoltare a țării și societății. Polarizarea politică de la noi reflectă egoismul politicienilor. Lupta pentru putere nu trebuie să conducă la destrămarea societății și slăbirea statului, cum a fost până acum, inclusiv în mediul lingvistic. Crezul meu este că toți locuitorii statului trebuie să vorbească limba de stat, limba română.

Noi vom continua insistent implementarea educației multilingve în instituțiile educaționale și vom evita politizarea proiectelor noastre.

**Pentru conformitate -
Ion AXENTI**

După cum v-am informat și mai înainte, o direcție de actualitate în activitatea Academiei de Administrare Publică o constituie implicarea în proiecte transfrontaliere și promovarea multidimensională a Antreprenoriatului social, un sector de mare importanță socială. Antreprenoriatul social reprezintă procesul continuu de fabricare a producției, executare a lucrărilor sau prestare a serviciilor în scopul obținerii de venituri pentru a fi utilizate în scopuri sociale, inclusiv pentru prestarea serviciilor sociale.

Scopul antreprenoriatului social este soluționarea unor probleme sociale și creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupurilor defavorizate.

Antreprenoriatul social contribuie la creșterea incluziunii sociale, crearea de locuri de muncă, implicarea persoanelor aparținând grupurilor defavorizate în activități economice și facilitarea accesului acestora la resursele și serviciile sociale. Pe site-ul și în publicațiile Academiei sunt reflectate pe larg activitățile din acest domeniu. În continuare vă propunem două informații la tema respectivă.

Cursul „Consiliere și orientare în carieră”, desfășurat la Academie

În cadrul Academiei de Administrare Publică s-a desfășurat, recent, cursul „Consiliere și orientare în carieră” (format fizic), scopul căruia a fost de a familiariza participanții cu desfășurarea procesului de consiliere privind cariera, evaluarea intereselor, nevoilor și valorilor, abilităților și aptitudinilor personalității, diversitatea și factorii socioculturali în dezvoltarea carierei, precum și analiza pieței muncii în Republica Moldova, a sistemelor de clasificare ocupațională.

Activitatea a fost organizată în cadrul proiectului „Parteneriat transfrontalier pentru dezvoltarea antreprenoriatului social”, implementat de Fundația „Alături de Voi” România,

în parteneriat cu Academia de Administrare Publică și Fundația „Ecoul Cernobilului” din Republica Moldova, finanțat de Uniunea Europeană, în cadrul Programului Operațional Comun România - Moldova 2014-2020, prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate (ENI).

Instruirea a fost moderată de către formatorii

Ramona Marian și Patricia Epure – Krișan, ADV, Iași, România, și Tatiana Tofan, doctor, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, care au provocat participanții să interacționeze și să se implice în diverse discuții, exerciții practice, ceea ce ține de consiliere și orientare în carieră.

Competențele dobân-

dite în cadrul cursului vor fi recunoscute printr-un certificat emis de Academia de Administrare Publică din Republica Moldova.

Ina MACOVEI,
specialist principal,
Direcția relații
internaționale și
dezvoltare, AAP

Dezvoltarea competențelor manageriale și a spiritului de inițiativă necesare întreprinderii sociale

În context european și internațional, competențele manageriale și dezvoltarea acestora pe parcursul întregii vieți constituie un subiect important, abordat în complexitate, în special, în ultimele două decenii. Astfel, în perioada 02 - 07 august 2021, în cadrul

Academiei de Administrare Publică a fost ținut cursul „Manager de întreprindere socială” cu o durată de 40 de ore în format mixt (online și fizic), scopul căruia l-a constituit familiarizarea participanților cu procesul de planificare strategică și operațională a întreprinderii sociale, coordonarea, monitorizarea activităților întreprinderii sociale, sau evidențiat aspectele managementului incluziv al resurselor umane în cadrul întreprinderilor sociale.

Activitatea a fost organizată în cadrul proiectului „Parteneriat transfrontalier pentru dezvoltarea antreprenoriatului social”, imple-

mentat de Fundația „Alături de Voi” România, în parteneriat cu Academia de Administrare Publică și Fundația „Ecoul Cernobilului” din Republica Moldova, finanțat de Uniunea Europeană, fiind parte a Programului Operațional Comun România - Moldova 2014-2020, prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate (ENI).

Instruirea a fost moderată de către formatorii Irina Isăcilă și Mădălina Sauciu, ADV, Iași, România, și Tatiana Tofan, doctor, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, care au provocat participanții să interacționeze și să se impli-

ce în diverse discuții, exerciții practice, ceea ce ține de cunoașterea oportunităților pentru punerea ideilor în practică în cadrul activităților personale, sociale și profesionale, precum și înțelegerea modului în care acestea pot să apară.

Participanții cursului de dezvoltare au fost reprezentanții autorităților publice, instituțiilor de învățământ, ONG-urilor, întreprinderilor sociale, persoane din grupuri de risc.

Veronica BUTNARU,
coordonator al
Centrului educațional
transfrontalier, AAP

Academia de Administrare Publică, în calitate de instituție de învățământ superior promovează tot mai pe larg în rândul funcționarilor publici conceptul de dezvoltare economică prin incluziunea socială. Activitățile colaboratorilor AAP s-au intensificat în această direcție, din 2020, odată cu implementarea proiectului transfrontalier „Parteneriat transfrontalier pentru dezvoltarea antreprenoriatului social”, în cadrul Programului Operațional comun România-Moldova 2014-2020. În scopul popularizării domeniului economiei sociale/antreprenoriatului social, în cadrul proiectului a fost fondată revista bilingvă „Economie Socială”, prima cu tematica respectivă în Republica Moldova și în spațiul transfrontalier.

În primele 18 luni, pe perioada proiectului, revista „Economie Socială” a fost concepută ca o publicație transfrontalieră, trimestrială, bilingvă, de popularizare a antreprenoriatului social care treptat urmează să devină o revistă teoretico-practică. Scopul revistei este de

Revista „Economie Socială”, un nou produs în cadrul proiectului transfrontalier

a promova economia socială/antreprenoriatul social și impactul pe care îl are acest sector asupra creșterii competitivității economice, inclusiv, a ratei ocupării persoanelor din grupuri vulnerabile în regiunea transfrontalieră România – Republica Moldova în câmpul muncii.

Obiectivele asumate sunt:

1. Publicarea articolelor din sfera economiei sociale: studii, analize, interviuri cu personalități ale vieții academice, economice și politice, precum și recenzii și semnale editoriale din domeniu;

2. Promovarea soluțiilor și proiectelor de inovare socială care pot fi diseminate, multiplicare în regiunea

transfrontalieră România – Republica Moldova și nu numai;

3. Formarea continuă a resurselor umane în domeniul antreprenoriatului social;

4. Reflectarea sistematică și profundă a activității Academiei de Administrare Publică și Fundației „Alături de Voi”, România, în domeniul economiei sociale;

5. Facilitarea relațiilor de colaborare cu alte publicații și instituții de învățământ superior și științifice din cele două țări.

La sfârșitul lunii iulie 2021, cu efortul comun al echipelor de proiect din partea Academiei de Administrare Publică și Fundației ADV, România, a apărut prima ediție a revistei. Primul număr al revistei cuprinde 12 articole semnate de profesori universitari, experți în economia socială, antreprenori sociali și doctoranzi care abordează provocări actuale în domeniul economiei sociale.

Revista „Economie Socială”

va fi editată în 5 ediții, în limbile română și engleză și va fi distribuită într-un număr de 500 de exemplare tipărite/ediție în regiunea transfrontalieră România – Republica Moldova. Revista va fi disponibilă și online pe site-ul Academiei de Administrare Publică <http://aap.gov.md/ro/article/revista-%E2%80%99Economie%20social%C4%83%E2%80%9D>, pe platforma centrului de resurse transfrontaliere – <https://academiaadv.ro/> și pe site-urile partenerilor: <https://alaturidevoi.ro/>, <http://echochernobyl.md/>. În plus, articolele din revistă vor fi incluse în Newsletter-ul difuzat lunar, până în luna martie 2022, împreună cu alte informații de interes, în rândul a peste 2500 de abonați și pe site-ul Centrului de resurse transfrontaliere – <https://academiaadv.ro/>.

Dinu MANOLE,
șef Direcție relații
internaționale și
dezvoltare, AAP

Dezvoltarea profesională

Consolidarea cunoștințelor în domeniul bugetării sensibile la gen

Integrarea egalității de gen și crearea societății bazate pe egalitate presupun revizuirea complexă a proceselor, acțiunilor și direcțiilor strategice în toate sferile la nivel central, regional și local. Este prioritar ca guvernarea locală să încadreze dimensiunea de gen în cadrul politicilor și programelor de dezvoltare, deoarece este o autoritate aflată în proximitatea nevoilor comunității, a problemelor femeilor și ale bărbatilor.

În acest context, în perioada 03-04 august curent, primarii/ele localităților din raioanele Cahul și Ungheni au participat la cursul de dezvoltare profesională cu

genericul „Bugetarea sensibilă la gen”.

Evenimentul de instruire a fost organizat de Academia de Administrare Publică, în parteneriat cu Entitatea Națională Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitatea Femeilor (UN Women), proiectul EVA.

La sesiunea de inaugurare, Aurelia Țepordei, directoarea Departamentului dezvoltare profesională, și Polina Panainte, manageră de proiect, UN Women au reiterat importanța organizării acestei instruirii în vederea consolidării capacităților actorilor locali de implementare a angajamentelor naționale și internaționale

ce țin de egalitatea de gen, prin integrarea bugetării sensibile la gen în sistemele naționale și locale de planificare și bugetare.

Pe parcursul training-ului participanții s-au familiarizat cu:

- principiile, obiectivele și condițiile implementării bugetării sensibile la gen;
- etapele integrării aspectelor de gen în procesul bugetar;
- corelațiile dintre politica macroeconomică și egalitatea de gen;
- aplicarea indicatorilor sensibili la gen în cadrul bugetării pe program;
- analiza impactului COVID asupra rolurilor de gen

și vulnerabilitatea financiară în perioada pandemiei; procesul de monitorizare a bugetelor sub aspectul sensibilității la gen;

- elaborarea indicatorilor pentru statistica bugetară sensibilă la gen etc.

Totodată, participanții au realizat mai multe activități practice relevante pentru integrarea dimensiunii de gen în procesul bugetar, au realizat un schimb de opinii și experiență privind realizarea acestui proces.

Aurelia ȚEPORDEI,
director, Departament
dezvoltare
profesională, AAP

Programul de guvernare al noului Guvern, prezentat în Parlament de premierul Natalia GAVRILIȚĂ

(expunere a Programului în variantă prescurtată)

Guvernul actual are o misiune extrem de importantă – să demonstreze oamenilor că Moldova poate fi guvernată de oameni cinstiți, oameni bine intenționați. Aceasta e misiunea cea mai importantă a acestui Guvern să arătăm că un guvern de oameni integri e bun pentru țară, că banii opriți din scheme și corupție pot ajuta oamenii acestei țări, iar Moldova poate reveni în echipa statelor civilizate, decente, unde în capul mesei este legea și nu pofta boierului.

Programul de guvernare „Moldova vremurilor bune” are drept scop crearea aici, la noi acasă, a unor asemenea condiții încât fiecare om să-și poată realiza propriile vise și propriul potențial, pentru ca familiile să trăiască împreună, cu părinții lângă copiii lor. „Moldova vremurilor bune” va ajuta societatea să se elibereze de frică, oamenii – să capete încredere în forțele proprii, economia – să se dezvolte fără obstacole, iar instituțiile de stat – să acționeze în numele și în interesul cetățenilor. „Moldova vremurilor bune” înseamnă transformarea profundă a statului după modelul european și apropierea de standardele democratice și nivelul de bunăstare a oamenilor de care se bucură țările europene. „Moldova vremurilor bune” va aduce țara noastră mai aproape de perspectiva de aderare la Uniunea Europeană.

Conștientizăm cât de mari sunt așteptările cetățenilor. Pandemia COVID-19 și criza economică face sarcina noastră mai complexă, dar și mai urgentă. Vom acționa cu multă responsabilitate, vigilență și profesionalism pentru a răspunde provocărilor imediate pe plan epidemiolo-

gic și economic și vom veni cu un pachet de măsuri imediate pentru a susține categoriile vulnerabile.

Republica Moldova se confruntă cu un șir de probleme structurale și provocări de dezvoltare care afectează bunăstarea oamenilor și a întregii țări:

În primul rând, ne confruntăm cu Emigrarea și îmbătrânirea populației, depopularea comunităților. Republica Moldova se confruntă cu o descreștere și o îmbătrânire rapidă a populației. Sunt tot mai multe localități rurale mici, izolate, populate majoritar de persoane vârstnice și care trăiesc solitar.

Una din problemele care contribuie la emigrarea masivă a oamenilor este Sărăcia, inegalitatea și vulnerabilitatea socio-economică.

O altă problemă este Infrastructura subdezvoltată. Economia și societatea moldovenească se sufocă din cauza infrastructurii necalitative sau inaccesibile. Circa 30% din drumurile naționale se află într-o stare mediocră, iar 35% – în stare rea sau foarte rea. Starea drumurilor locale este și mai gravă. Problema gazificării nu este rezolvată nici în orașe, unde 15% din gospodării nu sunt racordate la rețea, nici în sate, unde mai bine de 60% din gospo-

dării sunt private de acest serviciu. Aproape 50% din gospodăriile casnice rurale nu au acces la surse sigure de apă. Pentru 90% din acestea sobele tradiționale sunt principalele surse de încălzire pe timp de iarnă – un simptom al sărăciei energetice acute. Doar 3% din gospodăriile rurale au acces la canalizare publică, circa 57% dețin sisteme proprii a căror siguranță nu este certă, în timp ce restul nu au niciun fel de sisteme de canalizare. Jumătate din școlile și grădinițele de la țară nu au sisteme sanitare sigure, aceasta fiind un handicap major de civilizație care trebuie urgent depășit.

Avem Un sistem educațional adaptat insuficient la necesitățile societății. Educația este nu doar un bun și un scop în sine, dar, pe termen lung, cel mai important factor pentru dezvoltarea durabilă a țării.

Și Sănătatea precară a populației afectează capitalul uman. Pandemia COVID-19 a scos în evidență importanța critică a sănătății ca bază a capitalului uman. În ultimele trei decenii, Republica Moldova a obținut progrese în reducerea mortalității infantile, a crescut și speranța de viață la naștere. Instituțiile medicale, chiar dacă nu peste tot în țară, sunt mai bine dotate cu echipamente moder-

ne. Instruirea inițială și continuă a cadrelor medicale este apreciată ca una de succes. În pofida acestora, sănătatea populației este precară, mai ales, în mediul rural,

Ne confruntăm și cu probleme mai noi, precum ar fi Vulnerabilitatea la schimbările climatice, cu consecințele Impactului uman asupra mediului care conduce la o degradare constantă a mediului ambiant. În virtutea geografiei, capacităților mici și dotării insuficiente cu resurse, Republica Moldova este vulnerabilă la anumite amenințări și riscuri externe și interne.

Și în sfârșit, problema cronică care a amplificat problemele și vulnerabilitățile structurale ale țării și a ruinat încrederea oamenilor în instituțiile statului este Calitatea scăzută a guvernării. Corupția, conflictele de interese, eșecurile majore în asigurarea supremației legii, în prevenirea și combaterea spălării banilor și în administrarea întreprinderilor de stat – acestea sunt cele mai semnificative eșecuri de guvernare care sunt reflectate în toate ratingurile internaționale relevante, dar și în sondajele de opinie publică naționale.

Pornind de la dezideratele și așteptările cetățenilor Republicii Moldova, dar și luând în considerație provocările majore de dezvoltare cu care se confruntă Republica Moldova ca stat, Guvernul și-a stabilit un șir de obiective care derivă din obiectivele naționale susținute de cetățeni în cadrul alegerilor prezidențiale și parlamentare. Aceste obiective includ:

(Continuare în pag. 10)

(Sfârșit. Început în pag. 9)

- Asigurarea unui pachet legislativ care să permită asigurarea eficientă a sistemului de justiție și urmărirea averilor acumulate ilicit, precum și susținerea acestui proces;

- Elaborarea unui mecanism juridic universal pentru evaluarea independentă a fiecărei instituții și întreprinderi de stat și definirea criteriilor de performanță relevante;

- Simplificarea regulilor de activitate pentru IMM-uri, încurajarea intrării tinerilor și femeilor în afaceri, sprijinirea înființării, maturizării și internaționalizării afacerilor, susținerea IMM-urilor prin programe de finanțare și instruire antreprenorială;

- Susținerea creșterii productivității muncii care să asigure creșterea salariului mediu până la 15 mii de lei, prin asigurarea unui sistem eficient de formare profesională inițială și continuă, relevant și racordat la cerințele pieței;

- Dezvoltarea capacităților de asimilare a fondurilor pentru dezvoltare, inclusiv, selecția strategică a priorităților, evaluare, proiectare, achiziție și asigurare a calității;

- Asigurarea unui volum anual de investiții publice de până la 4,5 miliarde lei pentru dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare, mobilitate, interconectare internațională și infrastructură comunitară; inclusiv, circa 2 miliarde lei pentru modernizarea și diversificarea economică a satelor;

- Majorarea sumelor de investiții străine până la 4% din PIB, inclusiv în întreprinderi de prelucrare a producției agricole și în infrastructura post-recoltare;

- Majorarea pensiei minime până la nivelul de 2000 de lei în trimestrul patru al anului 2021 și asigurarea unei creșteri durabile a acesteia, precum și compensarea integrală a medicamentelor pentru titularii celor mai mici pensii;

- Instituirea „Fondului de Argint” pentru finanțarea serviciilor de îngrijire a vârstnicilor nevoiași și solitari, inclusiv asistență la domiciliu, prânzuri calde, alte servicii;

- Susținerea familiilor inclusiv prin majorarea scutirii la impozitul pe venit al persoanelor fizice pentru fiecare copil la întreținere și a ajutorului pentru copiii din familii social vulnerabile și creșterea indemnizației pentru nașterea copilului;

- Asigurarea unui sector eficient de extensiune și consultare agricolă pentru adaptarea eficientă a sectorului la schimbările climatice;

- Elaborarea unei politici și a măsurilor coerente de accelerare a tranziției la economia circulară și economia verde;

- Promovarea unei politici externe active și demne, orientate spre restabilirea și consolidarea relațiilor bune cu România, Ucraina, UE, SUA, Rusia și alte țări, promovarea exporturilor, accesul la resurse investiționale și financiare.

- Întreprinderea pașilor necesari pentru integrarea în Uniunea Europeană.

Pornind de la aceste obiective, noi venim cu o structură nouă a Guvernului.

Actualul Guvern este unul care are alte sarcini. Sarcina acestui Guvern este să curețe instituțiile de corupți și scheme, să facă reforme profunde, să atragă și să implementeze proiecte internaționale și să contribuie la creșterea economică și bunăstarea cetățenilor. În acest sens, ministerele au

fost croite conform domeniilor-cheie din programul de guvernare. Avem nevoie de un ministru la Sănătate și de altul la Protecție Socială. E vorba de domenii enor-

pandemic cauzat de noile tulpini COVID-19, redefinirea relațiilor economice și creșterea semnificativă a prețurilor la combustibil și materii prime. Pe plan in-

me, diferite, care ambele necesită reforme profunde și competențe speciale. Avem nevoie de un ministru al economiei și de un ministru al infrastructurii și dezvoltării regionale. Sunt domenii diferite și pe al doilea dorim să îl fortificăm ca să asigure absorbția fondurilor europene și din alte surse care urmează să vină în țară. Noi nu vrem șantiere care întârzie zece ani, noi vrem drumuri, gaze, apă, canalizare, linii de înaltă tensiune acum. Repede. La timp. Avem nevoie de un ministru al educației și alt ministru al culturii. La fel avem nevoie să separăm agricultura de mediu. Pentru noi cultura și mediul sunt priorități majore și ele vor necesita o atenție deosebită.

Și ce e, de asemenea, important, e că această separare a patru ministere enorme va avea loc fără a crește numărul de angajați bugetari pe sector. Cert este că intenția noastră este să creștem salariile angajaților statului în ritmul creșterii economice și că la unele ministere ar putea să crească aceste cheltuieli. Oricum ele vor fi doar un mic procent din banii furați prin achiziții publice trucate și scheme de corupție cu implicarea companiilor de stat, clădirilor și terenurilor publice.

Guvernul preia mandatul într-un context complicat. Pe plan extern, se atestă propagarea unui val

tern, recuperarea economică și pregătirea de un nou val pandemic a fost afectată de o guvernare proastă, volatilitate politică și funcționarea deficientă a instituțiilor publice. În consecință, în primele luni de mandat, Guvernul va prioritiza 4 direcții de activitate:

- Gestionarea eficientă a crizei sanitare cauzate de pandemia de COVID-19;

- Demararea reformei justiției și pachetul anticorupție;

- Creșterea veniturilor populației și protecția socială a grupurilor vulnerabile;

- Restabilirea finanțării externe;

Complexitatea agen-dei pe care ne-o propunem implică măsuri legislative și instituționale ferme, pe alocuri, poate chiar excepționale. Suntem hotărâți să începem cu o curățare profundă a instituțiilor statului și cu numirea în funcții-cheie a unor profesioniști integri. Știm că acest demers nu va fi unul ușor și că va întâmpina rezistență din partea vechiului sistem. Suntem hotărâți să depășim greutățile și să valorificăm această oportunitate istorică când Parlamentul, Președintele și Guvernul sunt uniți în jurul unei viziuni de țară comune și sunt capabili și determinați să acționeze pentru materializarea acesteia în interesul cetățeanului.

Restructurarea administrației publice centrale de specialitate

În temeiul art. 7 lit. c) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern cu modificările ulterioare, și al art.10 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate cu modificările ulterioare, precum și în scopul executării prevederilor Hotărârii Parlamentului nr.89/2021 pentru aprobarea listei ministerelor Guvernului a aprobat proiectul Hotărârii **cu privire la restructurarea administrației publice centrale de specialitate, elaborat de către Cancelaria de Stat.**

Obiectivul urmărit prin adoptarea acestui proiect rezidă în instituirea unei structuri în „arca guvernamentală” care ar permite elaborarea și implementarea unor politici publice bine chibzuite în toate sectoarele importante pentru dezvoltarea echilibrată a țării.

Este de remarcat că, optimizarea numărului de ministere și autorități publice centrale, drept rezultat al reformei administrației publice, realizată în perioada 2016-2018, nu a fost însoțită de alte elemente importante de bună guvernare, de consolidare a capacităților funcționarilor publici și responsabilizare a administrației publice.

Prin urmare, pentru a asigura o guvernare eficientă, democratică, transparentă și responsabilă, precum și pentru a realiza obiectivele de dezvoltare trasate, în virtutea actelor normative citate, a fost elaborat prezentul proiect.

Modificările propuse în proiectul hotărârii de Guvern rezidă în următoarele:

1. Se propune modificarea denumirii Ministerului Economiei și Infrastructurii în Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu reorganizarea acestuia prin dezmembre (separare) și crearea Ministerului Economiei.

Ministerul Economiei va prelua de la Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale domeniile - economie, infrastructura calității și supravegherea pieței și domeniul tehnologia informației.

2. Se propune modificarea denumirii Ministerului Educației, Culturii și Cercetării în Ministerul Educației și Cercetării, cu reorganizarea acestuia prin dezmembre (separare) și crearea Ministerului Culturii.

Ministerul Culturii va prelua de la Ministerul Educației

și Cercetării domeniul cultură și patrimoniu național, iar de la Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale - domeniul turism.

3. Se propune modificarea denumirii Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în Ministerul Sănătății, cu reorganizarea acestuia prin dezmembre (separare) și crearea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale va prelua de la Ministerul Sănătății domeniile muncă, protecție socială și demografie.

4. Se propune modificarea denumirii Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, cu reorganizarea acestuia prin dezmembre (separare) și crearea Ministerului Mediului.

Ministerul Mediului va prelua de la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare domeniile - protecția mediului și schimbări climatice și domeniul resurse naturale.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va prelua de la Ministerul Agri-

culturii și Industriei Alimentare domeniul dezvoltare regională, precum și domeniul planificare spațială.

5. Totodată, proiectul propune anumite stipulări conexe procedurii activității personalului ministerelor nou create ca rezultat al procesului de reorganizare, elaborarea/avizarea și înregistrarea statelor de personal ale ministerelor, modificarea și/sau încetarea raporturilor de serviciu/muncă ale acestuia, transmiterea patrimoniului ca rezultat al procesului de reorganizare.

Fundamentarea economico-financiară. Implementarea prevederilor proiectului elaborat nu necesită careva cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat, urmând ca procedurile de reorganizare să se deruleze în limita bugetelor aprobate pentru ministerele reorganizate.

Remarcăm că, potrivit proiectului, Ministerul Finanțelor, ca urmare a reorganizării structurale a administrației publice centrale de specialitate, în conformitate cu prevederile art.16 din Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.25 8/2020, va prezenta Guvernului, în termen de 20 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, proiectul hotărârii Guvernului privind redistribuirea alocațiilor, aprobate prin Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020, între ministere, alte autorități administrative centrale și structuri organizaționale din sfera lor de competență.

Până la intrarea în vigoare a proiectului actului normativ respectiv, se autorizează

conducătorii ministerelor reorganizate să gestioneze alocațiile aprobate prin Legea bugetului de stat pentru anul 2021 nr.258/2020 pentru ministerele reorganizate, inclusiv în raport cu activitățile conexe domeniilor ce au fost preluate de ministerele nou create.

Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare. Implementarea prevederilor proiectului va necesita elaborarea/amenajarea regulamentelor de activitate ale ministerelor supuse reorganizării/nou fondate.

În acest sens, proiectul dispune că, ministerele reorganizate vor prezenta Guvernului spre aprobare, în modul stabilit, modificările corespunzătoare la regulamentele lor de organizare și funcționare, structura și efectivul-limită ale acestora, iar ministerele nou create vor prezenta Guvernului spre aprobare, în modul stabilit, regulamentele lor de organizare și funcționare, elaborate în conformitate cu Structura-tip a Regulamentului privind organizarea și funcționarea ministerului, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.595/2017, structura și efectivul-limită ale acestora.

Avizarea și consultarea publică a proiectului. În scopul respectării prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr.23 9/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind consultările publice a proiectului în cauză, precum și proiectul de hotărâre, nota informativă au fost plasate pe pagina web oficială a Cancelariei de Stat (www.cancelaria.gov.md), secțiunea - Transparența decizională.

Andrei SPÎNU,
Viceprim-ministru,
ministru infrastructurii
și dezvoltării regionale

Strategia de dezvoltare locală însușită la studiile de masterat de la Academie

Este o axiomă a primarului orașului Ștefan Vodă, Vladislav COCIU, argumentată pe parcursul celor cinci mandate de primar: patru – al satului Carahasani și al cincilea – al orașului Ștefan Vodă. La această temă am realizat interviul ce urmează.

CORRESPONDENTUL: Ați făcut studii de masterat la Academia de Administrare Publică. Acum, la al cincilea mandat de primar, cum vă amintiți studiile de la Academie, ce au însemnat ele pentru D-voastră?

Vladislav COCIU: Cu adevărat, am urmat studiile la Academie, în perioada 2005 – 2007. Am făcut parte dintr-o grupă extraordinară, erau mulți specialiști din conducere, reprezentanți ai autorităților publice de nivel raional (președinți de raioane), doar eu unicul eram primar. Era o generație de studenți-masteranzi foarte bine pregătiți. Am avut ce învăța de la ei. Am muncit foarte mult, am studiat nopți întregi și într-un final am absolvit Academia cu brio, am avut onoarea să fiu inclus chiar și pe Panoul de Onoare al Academiei.

Sunt niște amintiri extraordinare. M-am împrietenit cu toții. A fost o perioadă foarte interesantă. Am avut parte de profesori care au fost în diferite misiuni diplomatice, au fost autori a mai multor cărți care au servit drept izvoare pentru știința diplomatică și tot ce are legătură cu relațiile internaționale. Aceasta m-a orientat ca să scriu și să susțin teza de master cu tema: „Asistența Uniunii Europene pentru Republica Moldova”. Acest lucru m-a ajutat foarte mult

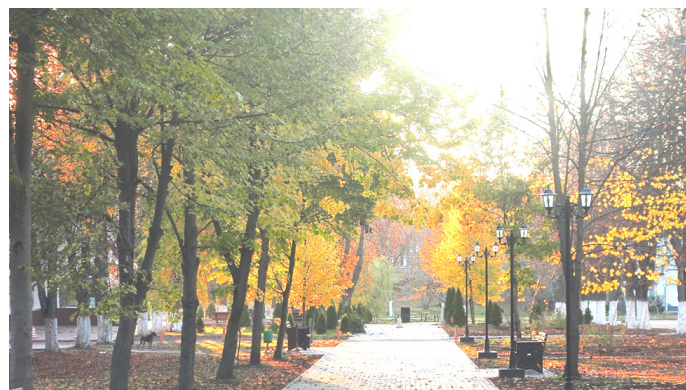
în cariera mea profesională, pentru început din punct de vedere diplomatic, pentru că eu m-am axat și pe domeniul diplomației, dorindu-mi să devin și un bun diplomat. Însă odată fiind ales primar, activez al 5-lea mandat în această funcție.

COR.: Cunoaștem că concepția D-voastră privind o guvernare eficientă la nivel local rezidă în strategiile de dezvoltare. Cum le elaborați, cum le aplicați?

V.C.: La nivel de oraș am elaborat mai multe strategii și politici locale. Ca exemplu, poate servi Strategia de Dezvoltare Comunitară, sau mai bine zis, Planul de dezvoltare a orașului Ștefan Vodă. Ne-am axat pe mai multe direcții. În primul rând, pe partea economică, socială și culturală, inclusiv și turismul. În acest plan, sunt incluse cele mai importante obiective ale orașului. Dacă e să vorbim despre dezvoltarea economică – am elaborat un plan instituțional, un plan de dezvoltare economică a orașului care este tradus în mai multe limbi. Totodată, avem politici locale în ceea ce privește mobilitatea urbană, domeniul gestionării spațiilor verzi – proiectul „Ștefan Vodă - orașul celor 7 parcuri” - și domeniul salubrității și gestionării deșeurilor menajere solide. În ceea ce privește dezvoltarea economică, unul dintre obiectivele principale este să deschidem sau să le oferim rezidenților din Zona Economică Liberă (noi constituind subzona Bălți), mai multe locuri de muncă. Tindem să avem de la 100 la 2000 de locuri noi de muncă, ceea va îmbunătăți partea de venituri la capitolul „impozit pe venit din salariu”

a cetățenilor. La fel, direcția principală este sistemul de canalizare și modernizarea stației de epurare, cât și managementul eficient al serviciului de salubritate și amenajare a unui poligon de deșeuri.

În plan cultural, lucrăm acum foarte mult la revitalizarea orașului, avem mai multe zone, lucrăm asupra zonei Centrul istoric al orașului, inclusiv la deschiderea unui muzeu istoric în această zonă.

O altă prioritate este reconstrucția și asfaltarea drumurilor, punem accent pe amenajarea mai multor parcuri, a spațiilor verzi, în special parcul central „Mihai Eminescu”.

COR.: Ați avut intenția de a deveni diplomat, ați scris teza de master pe teme internaționale. Probabil, că la elaborarea Strategilor preluați și practica altor țări?

V. C.: Fiind primar, am avut posibilitatea să vizitez peste 30 de țări. O parte dintre ele fac parte din familia comunitară europeană și am văzut foarte multe practici frumoase care mi-au cultivat conceptul de amenajare și organizare a teritoriului și tot ce este legat de mobilierul urban, ceea ce încercăm să implementăm și la noi în oraș. Ne axăm

foarte mult pe stilul scandinav, în special, havuzul pe care l-am amenajat recent, mobilierul, stațiile de așteptare a transportului public și multe altele.

După ceea ce am văzut și m-a impresionat în deplasările peste hotare, îmi doresc să parcurgem cu pași mai rapizi calea de integrare europeană, Uniunea Europeană constituind o „familie mare” care oferă o posibilitate de dezvoltare tuturor țărilor-membre. Este

clar faptul că suntem o țară cu mai puține oportunități în raport cu țările vecine, în special România. Însă pot afirma, că foarte multe proiecte au fost implementate, fiind primar în Carahasani, începând cu amenajarea căminului cultural, baterii solare, drumuri și multe altele, cu participarea și cu oferta ce venea din partea Uniunii Europene. S-au implementat multe proiecte. Drept dovadă este ultimul proiect operațional-comun „România – Republica Moldova”, de care chiar am beneficiat de finanțare pentru îmbunătățirea infrastructurii drumului și procurarea tehnicii speciale. În general, Uniunea Europeană a oferit Republicii Moldova o gamă largă de finanțări precum ar fi Tacis, Erasmus Mundus

(Continuare în pag. 13)

(Sfârșit. Început în pag. 12)

etc., doar că Republica Moldova a avut o capacitate de absorbție mică a acestor fonduri.

La moment, persoanele care reprezintă Administrația Publică Locală, sectorul asociativ, s-au școlarizat în acest domeniu și au posibilitatea să implementeze mai multe proiecte.

Practica pe care am înșușit-o, vizitând multe țări-membre ale Uniunii Europene, m-a ajutat la elaborarea și implementarea mai multor proiecte de infrastructură. Astfel, am obținut aviz pozitiv la proiectul ce ține de modernizarea sistemului de canalizare și a stației de epurare din or. Ștefan Vodă, ce prevede mărirea capacității de la 250 m³/zi până la 1250 m³ și construcția a 21 km de rețea de canalizare. Costul este de cca 3 milioane de lei, finanțarea fiind din partea FNDR.

Un alt proiect îl avem de pus la USAID IREX Moldova, privind parcul central „Mihai Eminescu”. Acesta presupune reconstrucția trotuare-

lor, construcția unui havuz, iluminatul și mobilierul urban. Costul este de 1,5 milioane de lei. De asemenea, avem aviz pozitiv de la AIPA, unde am depus un proiect ce vizează construcția unui acoperiș șarpant la Casa de Cultură Ștefan Vodă și este deja în curs de implementare. Costul este 2,5 milioane de lei. Avem și un proiect privind modernizarea platformelor de deșeuri.

Cel mai important este faptul că avem rezidenți care vor începe, în scurt timp, activitatea în Zona Economică Liberă Bălți și construcția a 3 blocuri locative moderne în oraș.

COR.: Considerați că implementarea acestor strategii și proiecte sunt și un rezultat al cunoștințelor acumulate la Academia?

V. C.: Indiscutabil. În această ordine de idei, chiar mi-ași dori să particip la emisiuni TV și radio pentru a le vorbi cetățenilor despre faptul că sunt mândru că am făcut masteratul la Academia. Aceste studii sunt,

în special, pentru cei ce fac parte din generația tânără, ca să-și realizeze obiectivele, pentru că pe lângă faptul că tu devii un specialist, mai ai posibilitatea să înveți și niște reguli de viață, niște exemple foarte bune, filozofice. Chiar și în holurile instituției sunt foarte multe aforisme ale renumiților filozofi, conducători, pentru că dacă vrei să te realizezi pe plan profesional, ar fi bine să ții cont de oamenii, conducătorii renumiți, să te bazezi pe exemple reale.

În opinia mea, Academia este o instituție bine asigurată cu tot necesarul, cu un corp profesoral-didactic puternic, analiști, oameni cu experiență nu doar teoretic, dar și practic, care au

muncit și au fost implicați în diverse misiuni prin diferite țări. Dacă e să vorbim de serviciul public, în ansamblu, voi remarca faptul că absolvenții Academiei activează și în sistemul de administrare central și local, inclusiv ministere, APL de nivel I și II, dar și în sectorul real al economiei, în diferite instituții publice etc. Așa că recomand cu încredere doritorilor de a face studii de masterat să le facă la Academia de Administrare Publică, studii cu mari perspective în cariera profesională în plan intern și extern.

**Interviu realizat de
Ion AXENTI**

Orașul Leova, primul oraș digitalizat în Republica Moldova

Am aflat cu mare interes despre serviciile prestate de Platforma națională a serviciilor comunale a companiei eBloc, îndeosebi serviciile de digitalizare, calcul și emiterea avizelor de plată pentru servicii locativ-comunale, ceea ce oferă locuitorilor acces online nelimitat 24/24 la serviciile informaționale prin intermediul cabinetului personal. Urmare, am contactat compania și am semnat Acordul de colaborare, scopul fiind de a ajuta pe localnicii din orașul Leova la digitalizarea, calcularea și emiterea avizelor de plată pentru serviciile locativ-comunale. În cazul nostru, este vorba, în mod special, de servicii de colectare a deșeurilor menajere la Leova.

Astfel, începând cu data de 1.06.2021, taxa pentru serviciile de salubritate este

calculată în baza aplicației electronice www.eBloc.md, care permite monitorizarea online a plăților, efectuarea acestora prin intermediul cardului bancar și emiterea facturilor lunare pe suport de hârtie.

În acest fel, fiecare proprietar de imobil va avea acces la propriul cabinet

online din care va putea monitoriza plățile, datoriile, va putea cere recalcularea chitanțelor și modificarea numărului de locatari în cazul în care aceștia nu locuiesc de facto la acea adresă. Și chiar la inițierea acestor lucrări de implementare a tehnologiilor digitale am fost plăcut surprins să pri-

mesc, în numele orașului nostru, din partea companiei eBloc distincția „**Primul oraș DIGITALIZAT**”, localitatea noastră fiind prima care a demarat implementarea acestui sistem modern de administrare a plăților comunale. Taxa de salubritate va putea fi achitată la orice filială a băncilor comerciale, la oficiul poștal, prin intermediul cardului bancar și la terminalele de plată, unul dintre care va fi instalat în curând în sediul primăriei orașului Leova. Și orașenii și-au exprimat satisfacția despre aceste tehnologii care le vor crea condiții optime de gestionare a fondului locativ prin operativitate și transparență.

**A. BUJOREANU,
primar al orașului
Leova**

Sergiu ISTRATI, primar de Slobozia-Dușca, Criuleni: „Programul „Comunitatea Mea” oferă instrumente inovative menite să eficientizeze activitatea primăriei în interesul cetățenilor”

După cum v-am informat anterior, în 2018 Guvernul SUA a lansat în Republica Moldova un Program nou - „Comunitatea Mea” - finanțat de USAID și implementat de IREX. Programul prevede susținerea a peste 100 de primării din țară care să asigure o guvernare eficientă, mai transparentă și mai responsabilă pentru cetățeni. Una dintre aceste primării este și Slobozia-Dușca, raionul Criuleni. Este o nouă inițiativă a primarului Sergiu ISTRATI, aflat la al patrulea mandat de primar al localității, ceea ce confirmă crezului dumnealui de a fi totdeauna alături de oameni și pentru oameni. Detalii în interviul ce urmează.

CORESPONDENTUL:
Cum ați aderat la Programul „Comunitatea Mea”, care sunt obiectivele, modalitățile de conlucrare cu Programul?

Sergiu ISTRATI: Primăria Slobozia-Dușca dintotdeauna și-a dorit să fie transparentă, să lucreze împreună cu cetățenii și pentru cetățeni și, în acest sens, oferta Programului „Comunitatea Mea” ne-a trezit interes. Urmare, ne-am propus să participăm la concursul anunțat de acest Program în vederea selectării APL-urilor partenere. Ne-am bucurat foarte mult, când am aflat că localitatea Slobozia-Dușca se regăsește în lista primelor 20 localități-finaliste.

Vreau să menționez, că din momentul semnării Memorandumului de Înțelegere între părți și definirea domeniilor de cooperare, APL Slobozia-Dușca și Programul „Comunitatea Mea”, în calitate de parteneri, dezvoltă un program de cooperare, având ca scop îmbunătățirea accesului cetățenilor la servicii publice de calitate, implicarea cetățenilor în procesul de guvernare locală, promovarea descentralizării și creșterea veniturilor prin îmbunătățirea managementului financiar al primăriei.

Astfel, în perioada de colaborare cu suportul experților Programului „Comunitatea Mea” specialiștii primăriei au întreprins mai multe activități: au evaluat capacitățile organizaționale și funcționale ale primăriei Slobozia-Dușca și identificate instrumente de îmbunătățire și dezvoltare

a acestora; a fost elaborat planul de comunicare cu cetățenii și stabilirea căilor de comunicare cu ei; au fost organizate ateliere de planificare strategică locală și ca rezultat a fost elaborat Planul Strategic de dezvoltare durabilă a localității pentru anii 2019-2025; a fost elaborat Conceptul de dezvoltare a turismului local în s. Slobozia-Dușca pentru anii 2020-2025; au fost organizate dezbateri, audieri, consultări publice în vederea participării cetățenilor în procesul decizional; au fost aduse la cunoștința publicului larg rapoartele privind executarea bugetului pentru ca cetățenii să cunoască cum sunt cheltuiți banii publici; a fost creat Buletinul descentralizării pentru a asigura legătură între cetățeni și APL; au fost organizate sondaje cu genericul „Părerea ta contează”, în scopul identificării problemelor stringente ale comunității care își așteaptă rezolvarea și prioritizarea acestora etc.

La fel, funcționarii primăriei beneficiază cu regularitate de diferite seminare, instruiți, schimb de experiență și de bune practici, toate având ca scop creșterea capacităților acestora și dezvoltarea unei guvernări locale eficiente.

COR.: Ce proiecte de infrastructură sunt implementate în satul Slobozia-Dușca cu suportul Programului „Comunitatea Mea” și care sunt beneficiile pentru cetățeni?

S. I.: Ca răspuns la această întrebare, vreau să

menționez că pe lângă toată susținerea metodologică și logistică masivă, pe care o simțim zi de zi, satul Slobozia-Dușca, ca partener al Programului „Comunitatea Mea”, a beneficiat de un grant de 59700 dolari SUA pentru implementarea unui proiect de îmbunătățire a infrastructurii locale.

În cazul nostru, în urma consultării cu cetățenii a fost selectată propunerea de proiect „Renovarea sistemului de iluminat public stradal”, obiectiv care, de fapt, se regăsește și în Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de Dezvoltare a localității. Proiectul prevede extinderea sistemului de iluminat public stradal cu aproximativ 11 km. de rețea și instalarea a 297 corpuri de iluminat de tip LED.

Datorită unei colaborări fructuoase cu Programul „Comunitatea Mea” proiectul a fost implementat cu succes, lucrările fiind executate în termenii stabiliți și calitativ. Contribuția comunității a constituit 35 % din costul total al acestuia.

După implementarea proiectului întreaga localitate este acoperită cu un sistem de iluminat public stradal, asigurând toți locui-

torii satului cu un serviciu de calitate.

COR.: Care sunt perspectivele de colaborare cu Programul „Comunitatea Mea”?

S. I.: Durata de cooperare a satului Slobozia-Dușca cu Programul „Comunitatea Mea” este de cinci ani. Astfel, în perioada imediat următoare echipa primăriei va aplica instrumentul FOCAS, care face analiza organizațională și funcțională a capacităților primăriei sub mentoratul experților Programului „Comunitatea Mea” și specialiștilor din cadrul Academiei de Administrare Publică. La fel, mai suntem în proces de implementare a sistemului de control intern managerial.

Cu toate că experții Programului „Comunitatea Mea” au o agenda foarte încărcată de activitate în localitățile-partenere. selectate ulterior, ei sunt mereu deschiși pentru a ne oferi asistență pe orice întrebări, care apar pe parcurs la funcționarii primăriei, iar noi, la rândul nostru, nu ratăm șansa și ne folosim de această oportunitate.

Totodată, programul „Comunitatea Mea” a mai lansat un concurs pentru selectare de proiecte intercomunitare și noi, împreună cu celelalte localități-partenere, intenționăm să participăm la acest concurs, iar în cazul când vom reuși, colaborarea noastră rămâne a fi încă mai extinsă, iar de la această colaborare au de beneficiat cetățenii.

**Interviu realizat de
Vlad IONAȘCU**

Un serviciu modern de colectare a deșeurilor este în curs de implementare în comuna Pelivan, raionul Orhei

În strategiile lor de dezvoltare prin asigurarea accesului echitabil la servicii publice localitățile din Republica Moldova sunt susținute financiar de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) în cadrul Proiectului „MĂ IMPLIC”, implementat de SKAT Consulting. La proiectul respectiv a aplicat și comuna Pelivan, raionul Orhei, pentru a soluționa definitiv problema deșeurilor, după cum urmează.

Unul dintre obiectivele Planului Strategic de Dezvoltare Comunitară a comunei Pelivan pentru anii 2020-2025, este de a organiza serviciul comun de gestionare a deșeurilor. Realizarea acestui obiectiv este posibil grație parteneriatului semnat de către municipalitate cu proiectului de implicare civică în guvernarea locală „MĂ IMPLIC”.

Actualmente, doar 450 de gospodării (23,2%) din satul Pelivan și instituțiile publice din satul Cismea beneficiază de un serviciu de evacuare a deșeurilor, prestat de întreprinderea municipală din or. Orhei. Primăria, prin mobilizarea și implicarea locuitorilor din comuna Pelivan, a decis să creeze propriul serviciu de colectare selectivă a deșeurilor.

Pe lista de activități a Echipei de Inițiativă Civică (EIC) este să lichideze gunoiștile neautorizate, să amenajeze o singură gunoiște, să obțină autorizațiile necesare, să procure tomberoane pentru gospodării și să doteze întreprinderea municipală cu echipament tehnic necesar pentru evacuarea selectivă a deșeurilor. La fel, vor fi căutate soluții pentru evacuarea din gos-

podării a deșeurilor de origine animalieră, celor din construcții și celor vegetale. În comuna Pelivan vor fi, de asemenea, amenajate 10 platforme publice de colectare selectivă a deșeurilor.

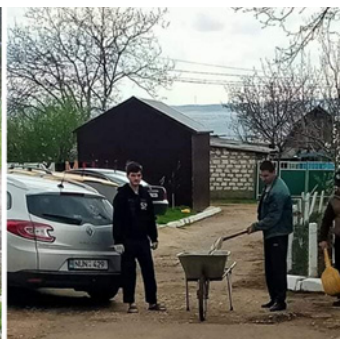

Urmează să fie realizate acțiuni de informare și educare a cetățenilor. Astfel, EIC speră ca, cel puțin, 1900 de gospodării să contracteze serviciul comun.

Se preconizează ca întreprinderea municipală să evacueze anual aproximativ 2520 tone de gunoi. Sortarea gunoiului va permite ca deșeurile reciclabile să fie vândute unor companii locale de reciclare, iar aceasta va constitui un venit suplimentar pentru municipalitate. Mai mult ca atât, odată cu organizarea și lansarea noului serviciu, municipalitatea speră că va reuși să extindă serviciul și în satele

învecinate (Cucuruzeni, Zorile și Crihana).

Implementarea proiectului, destinat îmbunătățirii serviciului de gestionare a deșeurilor solide cu suportul proiectului „MĂ IMPLIC”, din fondurile Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și implementat de SKAT Consulting, este prevăzută pentru perioada 2021-2023. Urmare a acordului semnat, primăria comunei va beneficia de finanțare de circa 65.000 CHF, servicii de consultanță și de consolidare a capacităților. Proiectul „Mă IMPLIC” va ajuta primăria și furnizorul de servicii nu

numai să îmbunătățească infrastructura, ci și să dezvolte pe termen lung abordări pentru a menține această infrastructură într-

o formă bună și pentru a avea modele durabile de finanțare a prestării serviciilor. În activitatea noastră, ne vom asigura că cetățenii locali, angajații APL-urilor, ONG-urile, agenții economice sunt implicați activ în modernizarea serviciilor publice în comunitate și îndeosebi că persoanele mai puțin avantajate au acces egal la aceste servicii.

NOTĂ. Proiectul „MĂ IMPLIC” își propune să contribuie la dezvoltarea satelor și comunelor din Republica Moldova prin asigurarea accesului echitabil la servicii publice de calitate. La nivel local, proiectul oferă suport autorităților publice locale din 30 localități/grupuri de localități-partenere pentru a organiza furnizarea serviciilor de gospodărie comunală în mod participativ, eficient, incluziv și durabil.

Locuitorii vor fi, de asemenea, implicați în luarea deciziilor la nivel local și în monitorizarea furnizării serviciilor în localitățile partenere.

La nivel național, proiectul va contribui la asigurarea unui cadru de politici, legal și financiar adecvat pentru furnizarea serviciilor publice de calitate și realizarea reformei de descentralizare.

Veronica TOMESCU,
manager de comunicare,
Proiectul „MĂ IMPLIC”

Despre grotle cu urme de locuire din epoca veche a pietrei de pe teritoriul Republicii Moldova

Mărturie a unei străvechi și zbuciumate istorii, patrimoniul cultural subteran al Republicii Moldova cuprinde diferite categorii de complexe sau monumente datând din diferite epoci. O primă și distinctă categorie de asemenea complexe este reprezentată de grotle naturale cu urme de viață umană din epoca veche a pietrei. Situate mai ales pe Prutul și Nistrul Mijlociu, aceste monumente au fost identificate, începând cu mijlocul secolului trecut, în prezent fiind documentate circa 10 grotle cu vestigii arheologice, datând din diferite perioade ale paleoliticului.

Dintre acestea, cel mai bine cercetate prin săpături arheologice, la care au participat și specialiști din științele conexe arheologiei, precum ar fi paleozoologia și paleobotanica, sunt peșterile de la Duruitoarea Veche, Ofatinți, Brînzeni, Buzdujeni și Trinca. Mai bine cunoscută, dar și cu cele mai vechi urme de locuire umană, este grotă de la Duruitoarea Veche. Plasată într-un șir de stânci calcaroase de pe malul priporos al râului Ciugur, afluent de stânga al

Prutului, această peșteră se întinde pe o lungime de 49 m și constă din trei încăperi cu o suprafață totală de 300 m.p. Semnalată în anul 1958 de arheologul Nicolae Chetaru, grotă a fost cercetată de diferiți specialiști între anii 1959-1965, descoperindu-se materiale datate în paleoliticul inferior (acum circa 650-200 de mii de ani).

O altă grotă valoroasă din punct de vedere științific este cea de la Ofatinți, de pe malul stâng al râului Nistru, în locul numit Râpa lui Maftiei. Ea a fost descoperită în 1901 de A. Kutasevici și cercetată prin săpături arheologice în perioada anilor 1946-1972 de diferiți arheologi, geologi și paleontologi, scoțându-se la lumină numeroase resturi faunistice și piese de silex. Din păcate, astăzi această extrem de importantă și valoroasă grotă de la Ofatinți este distrusă. În ceea ce privește grotle

de la Brînzeni, Trinca și Buzdujeni, toate acestea conțin resturi arheologice datând, cele mai timpurii, din paleoliticul mijlociu și superior (de acum circa 200.000 – 10.000 de ani). Amplasate în stâncile calcaroase de pe malurile unor afluenți de stân-

arheologice scoase la lumină prin săpături sistematice, evidențiem o piesă de forma unui pește marin, executată din fildeș de mamut, ce provine din stratul inferior al grotlei de la Brînzeni. În opinia specialiștilor, această piesă unică, care prezintă o

ga ai râului Prut, peșterile au fost descoperite de N. Chetaru în anii 1958-1963, fiind ulterior investigate prin săpături arheologice de diverși specialiști. Dintre numeroasele descoperiri

perforație pentru atârănare și un ornament realizat prin incizare, este cea mai timpurie amuletă din regiune. Constituind complexe de valoare științifică deosebită, grotle luate în discuție sunt incluse în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat.

Vlad VORNIC,
doctor în istorie,
director al Agenției
Naționale Arheologice

Abonarea 2021

Continuă abonarea pentru anul 2021 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADÎCA - șef Direcție editorială

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 24.08.2021

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

